

УДК 75.036.7

Прокопович Т. А.

Інститут мистецтв Східноєвропейського
національного університету імені Лесі
Українки

ЖИВОПИС ВОЛИНІ. ЖІНКИ- ХУДОЖНИЦІ КІНЦЯ XX — ПОЧАТКУ XXI СТОРІЧЧЯ

Прокопович Т. А. Живопис Волині. Жінки-художниці кінця XX — початку XXI сторіччя. У статті проаналізовано стилі і напрямки творчих здобутків жінок-художниць Волині кінця XX — початку XXI ст., які є членами НСХУ. Виявлено два основних напрямки творчості: живописний і декоративний. Мистецьке надбання Волині в живописній манері виконання наповнюється роботами С. Байдукової, Т. Галькун, Г. Івашиків, О. Свіжак, Л. Спаської та ін. Указані художниці у своїх роботах дотримуються академізму, реалістичності форм, живописності, зображаючи пейзажі, натюрморти, портрети, сюжетно-тематичні композиції. Натомість мистецьке надбання в декоративній манері виконання наповнюється роботами мисткинь О. Бурдаш, О. Кучми, Т. Мялковської, Т. Ядчук-Богомазової, О. Ядчук-Мачинської та ін., твори яких тяжіють до символізму, спрощених форм, знаковості, наповнені архаїчними елементами, забутими символами. На основі аналізу творчого здобутку було виявлено спільну рису і особливість малярства на Волині кінця XX — початку XXI ст. — наявність національних мотивів у сюжетній лінії.

Ключові слова: мистецтво, живопис, сучасне мистецтво, художники, Волинь.

Прокопович Т. А. Живопись Волини. Женщины-художницы конца XX — начала XXI столетия. В статье проанализированы стили и направления творческих достижений женщин-художниц Волини конца XX — начала XXI в., которые являются членами НСХУ. Выявлено два основных направления творчества: живописный и декоративный. Художественное достояние Волини в живописной манере наполняется работами С. Байдуковой, Т. Галькун, Г. Ивашиков, О. Свижак, Л. Спаской и др. Эти художницы в своих работах придерживаются академизма, реалистичности форм, живописности, изображая пейзажи, натюрморты, портреты, сюжетно-тематические композиции. Художественное достояние в декоративной манере живописи наполняется работами таких ху-

дожниц, как О. Бурдаш, О. Кучма, Т. Мялковской, Т. Ядчук-Богомазовой, А. Ядчук-Мачинской и др., произведения которых тяготеют к символизму, упрощенным формам, знаковости, они наполнены архаичными элементами, забытыми символами. На основе анализа творческого достояния была обнаружена общая черта и особенность живописи на Волини конца XX — начала XXI в. — наличие национальных мотивов в сюжетной линии.

Ключевые слова: искусство, живопись, современное искусство, художники, Волинь.

Prokopovych T. Volyn Paintings. Women artists of the late XX — early XXI century. The article analyzes styles and areas of creative achievements of Volyn women artists who are members of the National Union of Artists of Ukraine. The existence of several approaches to solving the problem of covering of the life and career of artists has been studied. The objectives of this study are to systematize the creative achievements of Volyn women artists during the late XX — early XXI century which are presented by NUAU. These include: S. Baydukova, O. Burdash, T. Halkun, G. Ivashkiv, L. Spaska, O. Kuchma, T. Myalkovska, O. Svizhak, O. Yadchuk-Machynska, T. Yadchuk-Bohomazova. There are many varieties in styles and genres of painting and each artist has her own styles and genres, which she uses to depict her outlook.

Theoretical and methodological analysis of the problem of research of Volyn women artists' creativity of the late XX — early XXI century made it possible to detect a problem such as lack of consistency in studying the artistic heritage of Volyn artists of the late XX — early XXI century. Based on the reviewed scientific papers and publications it was revealed that the research and promotion of art in the Volyn region, including contemporary artists are dealt by Art Museum. Lutsk, "Gallery — IX" and "Art Gallery Volyn."

As a result of the systematic study of styles and areas of artists' creative achievements of the late XX — early XXI century two main areas in which women artists are developing and working were revealed — pictorial and decorative. Artistic heritage of Volyn in the pictorial manner of performance is filled with works of artists such as S. Baydukova, T. Halkun, H. Ivashkiv, O. Svizhak, L. Spaska and others. In the pictorial area female artists stick to academism, realistic forms and picturesqueness, while depicting landscapes, still lives, portraits and plot topical compositions. While the artistic heritage of Volyn in a decorative manner of performance is mostly filled with the works of women artists such as A. Burdash, O. Kuchma, T. Myalkovska, T. Yadchuk-Bohomazova, O. Yadchuk-Machynska and others. In decorative area, artists tend to symbolism, simplified forms, signification, using archaic elements in their works, finding forgotten symbols.

Analyzing the creative achievements of artists it seems that the artists are beyond the society, coexisting in different dimensions of information, transferring the expression of their emotions on canvas. Still lives, wildflowers, mushrooms are favorite themes in paintings of S. Baydukova. T. Halkun — is one of the few artists who tried to hold up in the memory of posterity the unique beauty of Volyn (series of works "Disappearing Polesie", "Lesya Ukrainka's paths"). O. Burdash seeks for harmony through original vision of people depicting

Рецензент статті: Лесик О. В., доктор архітектури, професор, зав. кафедри образотворчого мистецтва, Східноєвропейський національний університет імені Л. Українки

Стаття надійшла до редакції 23.04.2017

them like mystical beings who tell their stories on canvases. H. Ivashkiv presents her mental world of harmony in the works which are filled with light and color. Light, soft and rich range of paintings affects by its color purity. Perfection and skills of the artist can be seen in its technique, she depicts the play of light, colors and shapes with several brush strokes. One of the characteristics of composite solution of G. Ivashkiv is a rhythmic repeatability of certain elements, giving the picture a special sound. O. Kuchma uses hot batik technique to create thematic composition with stylized and decorative images that clearly identifies her personality on the territory of the art space. Original and unique world of T. Myalkovska comes to life through painting on glass and boards, batik technique and various installations, which borders on childish spontaneity and simplicity, but has a clear professional background. Calm colors and academism – are the main features of the works of art of O. Swiezak. In her works, the artist draws attention to light, color, plastics, playing of light and shadow on objects. Portraits, still lifes and landscapes reveal the artist's skill. L. Spaska created sacred works of art on her monumental and easel paintings of the twentieth century, describing temples and drawing portraits of famous people of the time. T. Yachuk-Bohomazova reveals the expression of her emotions through the semantics of signs and symbols on batik paintings and tapestries, creating a new trend in the modern style of decorative art. O. Yachuk-Machynska portrays her life philosophy on paintings through experimentation with different techniques and materials. Styles and genres the artists work with are quite individual.

We can conclude that the Volyn artists of the late XX – early XXI century operate and develop their creativity mainly in two main areas – pictorial and decorative. In a pictorial area artists tend to academism and realistic forms, while depicting landscapes, still lifes, portraits, plot topical compositions. On the other hand, decorative area painters tend to symbolism, simplified forms and symbolism using archaic elements and rediscovering forgotten symbols in their works.

By analyzing the creative achievements of Volyn women artists of the late XX – early XXI century it is revealed that one of the common traits and characteristics of contemporary painting in Volyn region is the presence of national motives in the storyline, the identity of individual artists is made through images, symbols, colors and dynamics in the paintings. Artistic heritage of all artists contains scenes that are directly related to Ukraine, Volyn. In the first group of artists it is manifested through depicting landscapes of Polissia, Volyn and other everyday items. Those artists who adhere decorative area, it is shown by depicting Ukrainian symbols, which are transmitted through the ages.

Keywords: art, painting, modern art, artists, Volyn.

Постановка проблеми. Вагомі трансформаційні процеси, що відбуваються у сучасному суспільстві, спонукають до потреби збереження національної мистецької спадщини Волині, її гідного представлення на теренах мистецького надбання України з метою підвищення естетичного, культурного виховання. Водночас необхідність вирішення складних соціальних, економічних, політичних

проблем відносить питання мистецтва і творчості на другорядні щаблі, що й визначає необхідність ґрунтовного дослідження і вивчення творчого надбання волинських художників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багатоаспектність вивчення творчості художників Волині висвітлювали у своїх працях та публікаціях З. Навроцька, І. Вовк, Н. Гуменюк, Н. Калиновська, Л. Клімчук, О. Сдор, Ю. Гудзь, Т. Галькун, В. Алексєєв, Т. Вербич, М. Владич, Б. Берекета, Т. Левицька, Н. Макарчук, О. Седих, М. Чернюк та інші [5; 6; 10; 11; 12; 13; 14]. Водночас у публікаціях, що стосуються художників Волині, більш розкритими є загальні питання щодо наявних виставок і бібліографічних даних, проте менша увага приділяється питанню систематизації творчого здобутку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) полягає у систематизації творчих здобутків художниць Волині, що представлені НСХУ, в період кінця XX — початку XXI сторіччя. До них входять: С. Байдукова, О. Бурдаш, Т. Галькун, Г. Івашків, Л. Спаська, О. Кучма, Т. Мялковська, О. Свіжак, О. Ядчук-Мачинська, Т. Ядчук-Богомазова.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема вивчення мистецького надбання України відзначається неабиякою актуальністю, адже на сьогодні, незважаючи на соціальну нестабільність, відбувається поглиблене дослідження та збереження власної історії і мистецтва, тому упорядкування теоретичних положень з означеної проблематики дасть змогу виділити різноманітні варіанти інтерпретації щодо збереження культурної спадщини Волині.

Варто окреслити кілька підходів до розв'язання проблеми висвітлення життєвого і творчого шляху художників. Це публіцистичне висвітлення знаменних дат у творчості художників і оприлюднення результатів творчих напрацювань у вигляді виставок, бієнале, видання каталогів і збірників. Крім того, в українському мистецькому просторі активно розробляється науковий підхід до вказаної проблематики. Різновекторність наукових пошуків та висвітлення результатів через видання наукових публікацій, альбомів, збірників, матеріалів наукових конференцій може констатувати певні здобутки у мистецькому житті Волині. У публікаціях Художнього музею «Волинський музей: історія і сучасність», «Минуле і сучасне Волині та Полісся», а також у «Календарі знаменних дат і пам'яток Волині» тощо з різною періодичністю висвітлюється інформація про місцевих художників та їх виставки [1; 7].

До художників Волині, представлених організацією Національної спілки художників України (НСХУ), належать загальновідомі у творчих колах митці, які гідно представляють мистецтво не тільки на рівні Волинської області, а й на теренах Українського образотворчого мистецтва. Своєрідність і неповторність авторського стилю волинських мистинь не поступаються художникам з інших регіонів

України. У Волинську організацію Національної спілки художників України входять С. Байдукова, О. Бурдаш, Т. Галькун, Г. Івашків, Л. Спаська, О. Кучма, Т. Мялковська, О. Свіжак, О. Ядчук-Мачинська, Т. Ядчук-Богомазова та ін. Усі ці мисткині неповторними картинами представляють Волинь на теренах арт-простору, і кожна з цих художниць має власний почерк, яким передає своє світобачення. При аналізі їх творчих здобутків складається враження, що художник перебуває поза межами соціуму, співіснуючи у різних інформаційних вимірах, передаючи експресію своїх емоцій на полотні. С. Байдукова і Т. Галькун передають її через зображення натюрмортів, квітів, волинських пейзажів. О. Бурдаш шукає гармонію через своєрідне бачення людей, мов містичних істот, які розповідають свої історії на полотнах. Свій світ душевної гармонії представлений у наповнених світлом і кольором роботах Г. Івашків. О. Кучма за допомогою техніки гарячого батика створює тематичні композиції зі стилізованими та декоративними образами, що яскраво виділяє її індивідуальність на теренах арт-простору. Своєрідний і неповторний світ Т. Мялковської оживає через живопис на склі та дошках, техніку батик та різноманітні інсталяції, межує з дитячою безпосередністю і наївністю, проте має чітке професійне підґрунтя. Спокійна кольорова гама і академізм — це основні характерні риси у мистецьких роботах О. Свіжак — портрети, пейзажі і натюрморти показують майстерність художниці. Л. Спаська розкривала на своїх монументальних і станкових полотнах ХХ ст., створюючи сакральні твори, розписуючи храми і малюючи портрети знаменитих людей того часу. Художній текстиль і станковий живопис розкриває чужеродний світ Т. Ядчук-Богомазової. Експресію своїх емоцій мисткиня розкриває через семантику знаків і символів на полотнах батика і гобелена, створюючи новий напрямок у стилі сучасного декоративного мистецтва. Натомість О. Ядчук-Мачинська свою життєву філософію відтворює на картинах за допомогою експериментів із різними техніками і матеріалами.

Узагальнення основних теоретико-методологічних засад вивчення життя і творчості художниць кінця ХХ — початку ХХІ ст. на Волині дає всі підстави для того, щоб виділити основні ключові напрямки їх творчого доробку: це живописна техніка та манера виконання, декоративна техніка виконання.

Мистецьке надбання Волині в живописній манері виконання наповнюється роботами таких художниць, як С. Байдукова, Т. Галькун, Г. Івашків, О. Свіжак, Л. Спаська та ін.

Натюрморт, польові квіти, гриби — це найулюбленіша тематика картин **С. Байдукової**. На полотнах майстрині оживає безліч волинських букетів квітів. Через сюжети картин художниця передає не тільки свій настрій, а й атмосферу природи, пору року. Пропускаючи через свою нервову систему

образи зорового сприйняття, художниця створює свої власні, вибрані з навколишньої дійсності значеннєві об'єкти. Кольорова гама робіт налаштовує на спокійний настрій, передаючи як весняне сонце, так і спокійну, барвисту осінь із величезними гарбузами, вересом, грибами. Соняхи, виринають із темного фону полотна, мов барви сонця теплого літа, переданого мистецьким почерком художниці. Традиційні глиняні горщики і ткани килими додають ноту національних мотивів картинам. Майстриня працює як у техніці олійного живопису, так і в акварельній техніці, одночасно вдало дотримуючись як власного стилю, так і улюбленої тематики.

Народилася художниця 01.10.1950 р. в с. Олика (біля м. Луцьк). З 1974 по 1979 рік навчалася у Львівському Поліграфічному інституті ім. Івана Федорова. Ще до навчання, починаючи з 1970 року, була учасником республіканських та обласних виставок. З 1976 р. працювала художником у художніх виробничих майстернях Художнього фонду України. 2014 року стала членом НСХУ [1].

Досліджуючи мистецтво, Р. Арнхейм вважає, що через побачене художник у процесі своєї роботи відображає зовнішню сторону речей і при цьому передає їх внутрішню природу [2]. Так і в роботах **Т. Галькун**, ще однієї волинської художниці, яка звертається до теми натюрмортів і пейзажів, при цьому не оминаючи сюжетно-тематичну композицію і портрет [5; 6; 10]. Світ живопису Т. Галькун — це своєрідне бачення краси, яка відображає глибину теми через втілення цілісного образу. Її творчість розкриває ментальність українського народу, роботи гріють душу світлом, теплом, дитинством, спогадами. Т. Галькун — одна з небагатьох художниць, яка намагається затримати у пам'яті нащадків унікальність краси Волині (серія робіт «Щезаюче Полісся», «Стежинами Лесі Українки»). На її картинах можна впізнати старі вулички Луцька і передмістя, дивні дворики і залиті сонцем простори. Зображуючи буденність, Т. Галькун знаходить у ній свою красу, тому її полотна можна одразу вирізнити з-поміж інших картин щедрою, сонячною палітрою. У малярстві мисткиня дотримується живописного реалізму. Її творчий здобуток — це більше 600 полотен, котрі зберігаються як у картинних галереях, так і в приватних колекціях України та зарубіжжя. У м. Люблін (Польща) засновано картинну галерею, де експонуються твори художниці.

Народилася художниця 26.01.1947 року в с. Ропотуха Черкаської області. Після закінчення Республіканської художньої школи (1966 р.) і Київського державного художнього інституту з 1972 р. живе і працює у Луцьку. З 1980 р. є членом НСХУ, з 1990 р. має титул народної художниці України. Працювала професором Інституту мистецтв Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Це відома і шанована художниця не лише на Волині, а й у всеукраїнському та європейському мистецькому середовищі, активна учасниця зару-

біжних (19), республіканських (26) та регіональних (74) виставок, мала 15 персональних виставок. Суттєвий вклад Т. Галькун у мистецтво вимірюється у масштабі не тільки Волинської області, а й вітчизняного мистецтва. Про це свідчать численні публікації в енциклопедичних виданнях «Митці України», «Мистецтво України», «Енциклопедія сучасної України». Полотна Т. Галькун зберігаються у Фонді Президента України, Міністерстві освіти і науки України, Міністерстві культури України і Штаб-квартирі ЮНЕСКО.

Г. Івашків — це художниця, про творчість якої можна ствердно сказати словами В. Богдановича, який зауважив, що художник вкладає у творіння певний спектр особистих станів [3]. Так, творчість Г. Івашків своїм поєднанням світла і кольору відносить в інший вимір і налаштовує на пошуки духовної істини. Складні поєднання кольору і композиційних рішень виділяють мисткиню серед інших живописців. На її полотнах реальність межує з чимось невидимим і магнетичним. Неймовірна техніка виконання не залишає глядача байдужим, затягуючи у вир гармонії і мистецтва. Світла, ніжна і насичена гама живописних робіт вражає своєю чистотою кольору. На полотнах вулички Луцька постають у новому баченні, пейзажі залиті світлом, тіла зображеної натури передають ніжність форм. Дивовижність і майстерність художниці проглядається в її техніці, коли кількома мазками пензля вона показує гру світла, кольору, динаміки форм. Живописні роботи естетичні, гармонійні, з явною статикою чи динамікою. Однією з особливостей композиційного рішення Г. Івашків є ритмічна повторюваність певних елементів, що надає картині особливого звучання. Варто відзначити такі живописні полотна, як «Вечір над озером», «Околиця», «Весняний букет», «Весняний вітер» та ін.

Народилася Г. Івашків 13.05.1955 р. у м. Луцьк. Закінчила у 1982 р. Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва. До 1988 р. працювала викладачем рисунку і живопису у Волинському педагогічному інституті. До 1991 р. була художником-постановником у Волинському театрі ляльок, а з 1991 р. працює викладачем вищої категорії живопису, рисунку і композиції в художній школі м. Луцька. З 2010 р. є членом НСХУ. Брала не раз участь у міжнародних проектах і виставках як України («Львівський Осінній Салон. Високий Замок», 2004–2010 рр.), так і Польщі («По сходах», 2009 р.), учасниця щорічних міжнародних пленерів та поплєнерових виставок у Польщі та Україні (2003–2014 рр.), мала свої персональні виставки у м. Луцьку і м. Львові (2011 р.); до творчих здобутків можна віднести ілюстрування науково-популярного видання «Поетика волинського вбрання» (Луцьк, 2005 р.) [13; 14].

О. Свіжак — це ще одна молода художниця Волині ХХІ ст., з 2013 р. є членом НСХУ і створює свої роботи в манері класичного українського жи-

вопису. Академізм проглядається у всіх полотнах художниці. Широкими мазками вона розкриває простір, показує світлотінь, передає колір і звучання. У своїх роботах звертає увагу на світло, колір, пластику, гру світла і тіні на об'єктах. У живописі мисткиня вкладає мотиви свого життя, силу свого духу, силу природи. Власна філософія і власний світогляд відбиваються у роботах О. Свіжак і проглядаються у манері виконання. Пленерна техніка художниці доволі персоніфікована і залежить від пленерної експозиції і місця проведення. Існують пленерні роботи в суто класичному жанрі, а є доволі вільні і експериментальні, проте і ті, й інші передають та розкривають враження від побаченого через пластику світла і пластику форми. Незважаючи на доволі молодий вік, майстриня має суттєвий досвід і вагомий творчий доробок, який уже є предметом духовного, культурного, морального та естетичного надбання волинських художників.

Народилася О. Свіжак 18.12.1986 р. в м. Луцьку. Закінчила Державну художню школу ім. Т. Г. Шевченка в м. Києві (2005 р.). Протягом 2005–2011 рр. навчалася в Національній академії образотворчого мистецтва та архітектури. Є лауреатом премії ім. Михайла Дерєгуса, неодноразовий призер творчих мистецьких конкурсів ім. В. Зарецького, ім. В. Пузиркова, ім. В. Шаталіна. Постійна учасниця Всеукраїнських виставок з 2007 р.

Кінець ХХ ст. у мистецтві волинських художників відзначився монументальним і станковим малярством **Л. Спаської** — світлою і живописною сторінкою в історії волинського мистецтва. Твори художниці містяться у фондах Волинського краєзнавчого музею, а сама Л. Спаська отримала заслужене визнання не тільки на малій батьківщині, а і в Україні і світі. Пензлем мисткині було розписано церкви в Астрахані, Великому Устюзі, Мурманську, Ташкенті, а також у волинських селах Бодячеві (церква Св. Іова Почаївського), Озері (Покровська церква), Гавчиці та багатьох церквах Києва, Луцька. Феодосівська церква Луцька та розпис Свято-Троїцького собору свідчать про майстерність художниці, її індивідуальну манеру письма і напрацьований досвід. Майстриня, оминаючи примітивне копіювання чи наслідування відомих пам'яток, враховувала особливості інтер'єру будівель, komponуючи розписи так, щоб вони підпорядковувалися архітектурній композиції, залучаючи при цьому в ансамбль арки, стіни і колони. Живопис художниці сприймається як свіжий, ретельно продуманий, виконаний за кілька разів, у ньому переважають яскравий і теплий колорит та співставлення великих кольорових плям. При зображенні святих та на портретах головна увага акцентується на обличчях, які тонко моделюються, натомість одяг і фон прописуються енергійними і швидкими мазками, що узагальнює роботу. Кожна постать святого індивідуальна, з певним характером і виразністю.

Роботи Л. Славської є монументальним документом періоду 1960-х років, що свідчить про церковне мистецтво Волині. Також творчий доробок художниці включає багато портретів, пейзажів, натюрмортів і тематичних картин, які містяться у фондах музеїв Острога, Рівного, Бреста, Мінська, а також у приватних колекціях поціновувачів.

Народилася Л. Спаська 5.04.1910 р. в Умані. 1911 року переїхала у с. Гачиці, на той час це був Луцький повіт. З 1927 по 1929 рік навчалася у приватній мистецькій школі ім. Крижановського, а з 1931 по 1935 р. — в академії Жюльєна в Парижі. З 1947 року художниця проживала і працювала в Острозі, відображуючи на своїх полотнах культуру, красу, історію цього краю. 15.08.2000 р. художниця померла, залишивши після себе вагоме надбання як в монументальному, так і в станковому живописі.

Мистецьке надбання Волині в декоративній манері виконання в основному наповнюється роботами таких жінок-художниць як О. Бурдаш, О. Кучма, Т. Мялковська, Т. Ядчук-Богомазова, О. Ядчук-Мачинська та ін. Усі твори художниць вирізняються авторською технікою і манерою з цілісними образами і сюжетами, побудовані на духовному зв'язку між елементами в картині, що захоплює глядача у вир декоративного мистецтва. Мистецька концепція кожної з робіт втілюється у світосприйнятті художника, у ставленні до дійсності, до творчого процесу, до життя.

Волинський Пікассо і Матісс — так можна сказати про роботи **О. Бурдаш**. Усе творче життя, всі душевні метаморфози О. Бурдаш виражаються на її полотнах. Це художниця, яка з 1960-х років ангажує львівський і волинський мистецький прошарок оригінальними полотнами та об'ємними циклами графіки, орнаменту, аплікації та ін., поєднуючи народне, традиційне з чимось сучасним. Її картини переповнені символізмом, емоційним колоритом, сюжетом і містичним світлом. Знання сили кольору, ліній, пропорцій дивовижним чином поєднуються у її роботах, створюючи спіраль, яка простягається від художника до глядача. Роботи художниці можуть подобатися або не подобатися, але неповторність, колорит, техніка, сюжет і композиційне рішення не залишать байдужим нікого. Духовне і звичайне життя переплітається на її полотнах, все переповнене емоціями і експресією. У картинах, написаних за часів молодості художниці, переважають постаті двох особистостей, зображені обличчя ніби виринають із минулих просторів і сплітаються з сучасністю. Надалі — це сюжети, що говорять про пошуки духовної гармонії та духовне переродження людини: «Гармонія протиріч», «Це життя», «Веретено долі», «Квітка віри», «Перлина кохання», «Берег надії», «Корінь вічності». До сьогодні художниця шукає красу і гармонію як у своєму внутрішньому світі, так і на полотні тематики. Мистецьке надбання О. Бурдаш знаходиться у багатьох державних і приватних колекціях м. Луцька, Львова, Києва, та-

кож поціновувачі її мистецтва є в Австралії, Ізраїлі, Франції, Польщі, США, Німеччині та Лондоні.

Народилась О. Бурдаш 27.07.1948 р. в с. Губин Волинської обл. З 1969 по 1972 р. навчалась у Львівському училищі прикладного мистецтва ім. І. Труша. У Луцьку проживає з 1986 р. Перша персональна виставка художниці відбулася саме тут, в обласній науковій бібліотеці ім. Олени Пчілки в 1987 р. Від 1992 р. О. Бурдаш — член НСХУ [4; 11].

О. Кучма — ще одна волинська художниця ХХІ ст., яка працює в царині декоративно-прикладного мистецтва, в техніці батик, проте має авторські роботи в техніках олійного живопису і писанкарства. Національне підґрунтя проглядається в сюжетній лінії її робіт, в тематиці і символах. Досконалість виконання, точність ліній, знання традиційної символіки і колориту — це те, що відрізняє авторку у писанкарстві. Її творчий доробок у техніці батик вражає сюжетами. Стилізовані зооморфні мотиви виконані в гармонійній кольоровій гамі, тішать своєю простотою і водночас складністю виконання. На полотнах мисткині оживають як звірі М. Приймаченко, так і власні придумані химери. У своєму стилі фольк-модерн технікою гарячого батика художниця передає і зберігає інформацію про свята, традиції українського народу, зображуючи їх на картинах. Теми її творчості — українські обряди, народні традиції, сакральні мотиви. Олійний живопис мисткині, виконаний в техніці імпаasto, мастихіном, вирізняється лаконічністю і простотою форм, веселим колоритом і стилізованими сюжетами. На картинах переважають квіти, діти, тварини та обрядова тематика.

Народилася О. Кучма 20.12.1982 р. в м. Луцьк, у 1997 р. закінчила художню школу, у 2000 р. — Вище професійне училище № 2 (художнє оформлення), а у 2005 р. Волинський державний університет (інститут мистецтв). З 2012 р. є членом НСХУ. З 2001 р. бере активну участь у міських, обласних та міжнародних конкурсах, виставках і пленерах. Є учасником 10 всеукраїнських виставок НСХУ. З 2005 р. працює викладачем Луцької художньої школи. Мала персональні виставки у м. Луцьку (2006–2011 рр.), м. Рівному (2008 р.), м. Львові (2009 р.). Твори мисткині зберігаються у приватних колекціях в Україні та за кордоном.

Т. Мялковська — член НСХУ з 2002 р. — маляр, який показує стан своєї душі у своєму творчому доробку. Працює художниця на полотні, дереві, склі, створює інсталяції і є активним учасником різних арт-проектів у м. Луцьку. На її картинах традиції волинського духу, трипільних мотивів і української обрядовості перегукуються зі станом душі, своєрідним сприйняттям світу. Автентичні орнаменти, стилізовані постаті створюють візуальні образи, через які відбувається впізнаваність почерку авторки. Спрощені моделі тварин, людей, істот — це те, що зображує художниця у своїх роботах. Творчість

Т. Мялковської спрямована на своєрідне вивчення і збереження культури, обрядів, традицій, символіки Полісся, тому в мистецькому доробку домінує духовність, християнство і національність. У своїх малюнках використовує елементи забутих орнаментів, автентичні матеріали, етнічні мотиви, при цьому дотримуючись гармонійного кольорового рішення. У кольоровій гамі роботи Т. Мялковської можуть бути як доволі яскраві, дзвінки, колоритні, веселі, так і виконані у спокійних, приглушених тонах. Твори художниці експонувалися на 12 всеукраїнських та восьми міжнародних виставках України, Польщі, Угорщини, Австрії, Грузії, Туреччини, Литви.

Народилася Т. Мялковська 26.04.1970 р. в с. Поріччі Львівської обл. У 1994 р. закінчила Волинський державний університет (Інститут мистецтв). Мала персональні виставки — у м. Луцьк (1999 р.) і у 2001 р. виставку в рамках акції під назвою «Переспіви старих знаків», присвяченої 10-річчю Незалежності України.

Т. Ядчук-Богомазова — волинська художниця, яка працює в декоративно-прикладному напрямку. В основі її робіт лежить семантика старослов'янських, трипільських символів, які уособлюють у собі знаки часу, води, вогню, сонця і землі, стилізуючи і трансформуючи їх у мистецтво, художниця створює гармонію в собі і творчості. Її текстиль межує з монументальним мистецтвом і графікою — це площина із ниток, на які виринають зображення, додаючи роботам тривимірності і архітекτονіки. У переважній більшості у композиційному рішенні полотна і gobelени мають горизонтальне розчленування на площини, які розрізняються кольором і розміром. У композиційному центрі розміщується вертикальна площина, яка задає новий простір у роботі. Таким розмежуванням мисткиня показує своє світобачення — різницю між часом і простором. Кольором — передає складні емоційні стани, протиставляючи ахроматичні кольори хроматичним. Натомість картини, виконані в техніці батик, відрізняються своєю складною колористикою і деталізацією. Релігійна тематика художниці відзначається індивідуальним підходом і вільним трактуванням образів. Світ творчості Т. Ядчук-Богомазової населений стилізованими птахами, людьми, божествами, оберегами, поєднуючи традиційний досвід і сучасні тенденції. Художниця, через антропоморфні образи, зображення духів і символів народжує своє мистецтво, постійно шукає нові художні і технічні засоби вираження своїх творчих задумів.

Народилася Т. Ядчук-Богомазова 21.06.1961 р. в с. Бобли Турійського р-ну, у 1987 р. закінчила Львівський державний інститут прикладного декоративного мистецтва. З 1990 р. — член НСХУ. Брала участь у пленерних симпозіумах, виставках, бієнале в Україні та Польщі. Мала персональні виставки в м. Луцьк (1996, 1999, 2016 рр.), в м. Київ

(1996 р.) та м. Вроцлав (1998 р.), починаючи з 1987 р. — учасник республіканських, регіональних і міжнародних художніх виставок [8; 9].

О. Ядчук-Мачинська — художниця, творчість якої — це переосмислення відображення буття, світ фантазій, пошуки сенсу життя. Не ставлячи за мету дотримання натуральних співвідношень, а то і нехтуючи ними, наближаючись до іконописних мотивів, малярка створює піднесені образи жінок, матерів, коханих, чоловіків. Символічні образи риб, корів, дерев і птахів наповнюють її живопис філософсько-асоціативним, романтичним настроєм. Художниця милується світом людей, природи, речей, створюючи фантасмагоричні портрети і пейзажі, натюрморти з предметів побуту. Цікаві композиційні рішення образів на полотнах розділяють площини на планові простори, задаючи особливий настрій сприйняття споглядачу. Колорит ранніх робіт — від пастельно-сірих до насичених, майже чистих кольорів. О. Ядчук-Мачинська у пошуках свого напрямку у мистецтві експериментувала в різних техніках: батик, монументальний та декоративний живопис і графіка, проте вже з 2000 р. на певний період у колориті її робіт переважають відтінки бузкового, блакитного, у творах проглядається відчутний реалізм, надається увага побутовим дрібницям, деталізації об'єктів. З 2007 р. художниця знову повертається до модерну, відмовляється від конкретизації і створює роботи на тематику свободи і польоту: «Птах надії», «Еліксир молодості», «Священний бик» та ін.

Народилася О. Ядчук-Мачинська 23.08.1964 р. в м. Володимирі-Волинському. У 1984 р. закінчила Київський художньо-промисловий технікум. Починаючи з 1992 р. — член Національної спілки художників України. Проживає і працює в Луцьку. Учасниця багатьох регіональних, всеукраїнських та міжнародних виставок. Картини мисткині знаходяться в державних та приватних колекціях України, Фінляндії, Німеччини, Канади, США, Литви, Польщі та інших країн.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. З виснаженого матеріалу можна зробити висновок, що художниці Волині кінця ХХ — початку ХХІ ст. працюють і розвивають свою творчість в основному у двох основних напрямках: живописному і декоративному. У живописному напрямку художниці дотримуються академізму, реалістичності форм, живописності, зображаючи при цьому пейзажі, натюрморти, портрети, сюжетно-тематичні композиції. Натомість у декоративному напрямку художниці тяжіють до символізму, спрощених форм, знаковості, застосовуючи у своїх роботах архаїчні елементи, відшукуючи забуті символи. Також було виявлено, що однією зі спільних рис та особливостей сучасного малярства на Волині кінця ХХ — початку ХХІ ст. є наявність національних мотивів у сюжетній лінії.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблематики. Перспективним напрямом дослідження вважаємо ґрунтовне опрацювання життя і творчості інших представників вказаного періоду з метою конструювання конкретизації стилів і напрямків у мистецтві Волині кінця ХХ — початку ХХІ ст.

Література:

1. Алексеев В. Усі художники — салонні [Текст] / В. Алексеев // Досвіт. Зоря. — 2004. — 14 жовт.
2. Арнхейм Р. Новые очерки по психологии искусства [Текст] / Р. Арнхейм ; пер. с англ. Г. Е. Крейдлина. — М. : Прометей, 1994. — 352 с.
3. Богданович В. Н. Новейшая арт-терапия. О чем молчат искусствоведы [Текст] / В. Н. Богданович. — Пенза : Золотое сечение, 2008. — 224 с.
4. Бурдаш О. Волинські художники [Текст] : буклет / О. Бурдаш. — Луцьк. — 2003. — 3 с.
5. Галькун Т. На рідній землі [Текст] : альб.-кат. творів живопису / Т. Галькун Бурдаш О. Волинські художники [Текст] : буклет / О. Бурдаш. — Луцьк. — 2003. — Луцьк : Надстир'я, 2006. — 48 с. : іл.
6. Галькун Т. Художники Прикарпаття [Текст] : альб.-кат. / Т. Галькун. Бурдаш О. Волинські художники [Текст] : буклет / О. Бурдаш. — Луцьк. — 2003. — К., 1989. — С. 247.
7. Денисюк В. Т. Волинський краєзнавчий музей [Текст] / В. Т. Денисюк, А. М. Кажан, М. Л. Казак та ін.]. — Львів : Камінь, 1988. — 119 с.
8. Каталог виставок ВОНСХУ 2007 [Текст] : каталог. — Луцьк : Медіа, 2008. — 21 с. : [Т. С. Ядчук-Богомазова. — С. 2, 5, 7, 10, 12, 18, 20].
9. Каталог виставок ВОНСХУ 2008 [Текст] : каталог. — Луцьк : Медіа, 2008. — 21 с. : [Т. С. Ядчук-Богомазова. — С. 1, 3, 4, 12, 15, 17].
10. Клімчук Л. Неповторні барви душі Тетяни Галькун [Текст] / Л. Клімчук // Луцький замок. — 2012. — 26 січ. — С. 9.
11. Навроцька З. Бурдаш Олена Іванівна [Текст] / З. Навроцька // Енциклопедія сучасної України. — К., 2004. — Т. 3. — С. 606.
12. Навроцька З. До питання осмислення художньої спадщини Волині другої половини ХХ ст. [Текст] / Зоя Навроцька // Волинський музей: історія і сучасність : наук. зб. — Луцьк : [б. в.], 2004. — Вип. 3. — С. 345–346.
13. Сарапін Г. «Мить» і «Вічність» у полотнах Галини Івашків [Текст] / Г. Сарапін // Волинь-нова. — 2011. — 20 жовт. — С. 10.
14. Штинько В. Акції : мистецька вечірка напередодні Івана Купала [Текст] / В. Штинько // Волинь-нова. — 2008. — 3 лип. — С. 2.

References:

1. Alekseyev, V. (2004, October 14). *Usi khudozhnyky — salonni* [All Artists — Salon]. *Dosvit. Zorya*. [In Ukrainian].
2. Arnkheym, R. (1994). *Novyy ocherky po psykholohyy yskusstva* [New Essays on the Psychology of Art]. (H. E. Kreydlyn, trans.). Moscow : Prometey. [In Russian].
3. Bohdanovych, V. N. (2008). *Noveyshaya art-terapyya. O chem molchat yskusstvovedy* [The Newest Art-therapy. What Art Historians Keep Silent About]. Penza : Zolotoe sechenye. [In Russian].
4. Burdash, O. (2003). *Volyns'ki khudozhnyky* [Volinsk Artists]. Luts'k. [In Ukrainian].
5. Hal'kun, T. (2006). *Na ridniy zemli* [On home ground]. Luts'k : Nadstir'ya. [In Ukrainian].
6. Hal'kun, T. (1989). *Khudozhnyky Prykarpattya* [Artists of Carpathians]. (p. 247). Kyiv. [In Ukrainian].
7. Denysyuk, V. T., Kazhan, A. M., Kazak, M. L. at al. (1988). *Volyns'kyi krayeznavchyy muzey* [Volyn Local History Museum]. Lviv : Kamenyar. [In Ukrainian].
8. *Kataloh vystavok VONSKHU 2007* [Catalog of Exhibitions VONSKHU 2007]. (2008a). (pp. 2, 5, 7, 10, 12, 18, 20). Luts'k : Media. [In Ukrainian].
9. *Kataloh vystavok VONSKHU 2008* [Catalog of Exhibitions VONSKHU 2008]. (2008a). (pp. 1, 3, 4, 12, 15, 17). Luts'k : Media. [In Ukrainian].
10. Klimchuk, L. (2012, January 26). *Nepovtorni barvy dushi Tetyany Hal'kun* [Unique Colors Souls of Tatiana Halkun]. Luts'kyi Zamok. (pp. 9). [In Ukrainian].
11. Navrots'ka, Z. (2004a). *Burdash Olena Ivanivna. Entsyklopediya suchasnoyi Ukrayiny — Modern Encyclopedia of Ukraine*. (vol. 3, pp. 606). Kyiv. [In Ukrainian].
12. Navrots'ka Z. (2004). *Do pytannya osmyslennya khudozhn'oyi spadshchyny Volyni druhoi polovyny XX st.* [On The Question of Understanding the Artistic Heritage of Volyn Second Half of the Twentieth Century]. *Volyns'kyi muzey: istoriya i suchasnist'* — Volyn Museum : Past and Present, 3, 345–346. [In Ukrainian].
13. Sarapin, H. (2011, October 20). *“Myt” i “Vichnist” u polotnakh Halyny Ivashkiv* [“Moment” and “Eternity” in paintings of Galina Ivashkiv]. *Volyn'-nova*. (pp. 10). [In Ukrainian].
14. Shytyn'ko, V. (2008, July 3). *Aktsiyi : mystets'ka vechirka naperedodni Ivana Kupala* [Stocks: Art Midsummer Eve Party]. *Volyn'-nova*. (pp. 2). [In Ukrainian].